

LP/2021/267 Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona o odobrati nezaslúžených benefitov predstaviteľom komunistického režimu (tlač 516)

Medzirezortné pripomienkové konanie od 26. 0. 2021 do 03. 06. 2021

Rezortné číslo: 20970/2021-M_OPVA

Verejná ochrankyňa práv Slovenskej republiky

Zásadné pripomienky

Navrhujem: - upraviť navrhované znenie § 60 ods. 9 prvá veta a ods. 10 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, aby sa na účely starobného dôchodku zhodnocovali aspoň náhradné doby podľa § 9 ods. 1 písm. e), f) a k) zákona č. 100/1988 Zb., a to buď v plnom rozsahu alebo s primeraným krátením, - rovnako upraviť aj zohľadňovanie týchto dôb na účely výsluhového dôchodku. Podľa navrhovaného znenia § 60 ods. 9 prvá veta a ods. 10 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení sa na účely starobného dôchodku nebude zhodnocovať ani náhradná doba počas obdobia služby. Náhradnou dobou je pritom podľa § 9 ods. 1 písm. e), f) a k) zákona č. 100/1988 Zb. aj obdobie starostlivosti o dieťa vo veku do troch rokov alebo o dlhodobu ťažko zdravotne postihnuté dieťa, obdobie čerpania nemocenského, peňažnej pomoci v materstve či doba osobnej starostlivosti o blízku osobu, ktorá bola prevažne alebo úplne bezvládna. Navrhovaná právna úprava teda spôsobuje, že dotknutým osobám sa na účely starobného dôchodku vôbec nebudú zhodnocovať doby, kedy preukázateľne nevykonávali činnosť spočívajúcu v aktívnej podpore totalitného režimu, ale starali sa o svoje deti, blízkych prípadne boli chorí, a to napriek tomu, že iným osobám v iných zamestnaniach sa tieto doby zhodnocovať budú. Takáto úprava by mohla presahovať rámec primeraného postupu pri odnímaní politicky motivovaných benefitov počas totalitného režimu a zasahovať do podstaty práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe týchto osôb. S ohľadom na tieto skutočnosti navrhujem: - upraviť navrhované znenie § 60 ods. 9 prvá veta a ods. 10 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, aby sa na účely starobného dôchodku zhodnocovali aspoň náhradné doby podľa § 9 ods. 1 písm. e), f) a k) zákona č. 100/1988 Zb., a to buď v plnom rozsahu alebo s primeraným krátením, - rovnako upraviť aj zohľadňovanie týchto dôb na účely výsluhového dôchodku.

Navrhujem: - upraviť navrhované znenie § 143a zákona č. 328/2002 Z. z. a § 293fp zákona č. 461/2003 Z. z. tak, aby starobné a výsluhové dôchodky osôb po (ne)zohľadnení doby služby podľa navrhovaného zákona nemohli byť nižšie ako priemerný starobný a výsluhový dôchodok v predchádzajúcom roku; pokiaľ sumu priemerného starobného alebo výsluhového dôchodku nedosahovali, aby sa ďalej neznižovali; - alternatívne upraviť znenie navrhovaného zákona tak, aby sa na dobu služby pre účely posudzovania nároku na starobný a výsluhový dôchodok a výpočtu sumy prihliadalo, avšak s iným (menej výhodným) koeficientom, ako v prípade iných rokov zamestnania; - upraviť navrhované znenie zákona tak, aby sa prehodnocovanie a zohľadňovanie doby služby zosnulých osôb nevzťahovalo na vdovské a vdovecké dôchodky a výsluhové dôchodky ich rodinných príslušníkov, - upraviť primeranú minimálnu hranicu, pod ktorú nemôže vdovský a vdovecký dôchodok a vdovský výsluhový a vdovecký výsluhový dôchodok klesnúť po zohľadnení doby služby upravenej návrhom zákona. Ako som už uviedla vo svojich predchádzajúcich pripomienkach, rešpektujem legitímny cieľ, ktorý sleduje

predkladaný návrh zákona. Rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva sa však v tomto smere ustálila, že toto samo osebe nestačí. Právna úprava nastavujúca režim odoberania neoprávnených benefitov vo vzťahu k právu na primerané hmotné zabezpečenie v starobe musí byť aj primeraná a nemôže odňať podstatu tohto práva. Európsky súd pre ľudské práva posudzujúc obdobné úpravy v rôznych postkomunistických štátoch Rady Európy v zásade akceptoval ako primerané také úpravy, ktoré krátili starobné dôchodky na úroveň priemerných dôchodkov v štáte (teda odstraňovali neoprávnené, resp. politicky motivované zvýhodnenie), znižovali hodnotu obdobia služby pre protiprávny režim, avšak na túto (s iným koeficientom) stále prihliadali, a súčasne sa vzťahovali len na samotných funkcionárov, nie na ich rodinných príslušníkov (rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Cichopek proti Poľsku zo dňa 14. mája 2013, sťažnosť č. 15189/10; vo veci Lessing a Reichelt proti Nemecku zo dňa 16. októbra 2012, sťažnosti č. 49646/10 a č. 3365/11; vo veci Schwengel proti Nemecku zo dňa 3. februára 2000, sťažnosť č. 52442/99 či vo veci Domalewski proti Poľsku zo dňa 15. júna 1999, sťažnosť č. 34610/97 a iné). Javí sa, že navrhovaná právna úprava týmto štandardom nevyhovuje a môže tak byť rozporná s Ústavou alebo medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Na rozdiel od právnych úprav iných členských štátov Rady Európy, ktoré odobril Európsky súd pre ľudské práva, navrhovaná právna úprava neupravuje len odlišný koeficient, či spôsob prepočítavania vymedzených dôb služby počas totality, ale pre účely výpočtu sumy starobného dôchodku na toto obdobie služby ani vôbec neprihliada – ako keby toto obdobie nebolo. Dotknutým osobám preto nielenže odopiera neoprávnený benefit, ktorý v danom čase mohli mať vo forme vyššieho príjmu, ale tieto osoby trestá formou úplného neprihliadania na tieto doby služby pre účely výpočtu sumy primeraného hmotného zabezpečenia v starobe. Na tieto doby sa podľa navrhovanej právnej úpravy prihliadne len pre posúdenie nároku na zvýšenie sumy dôchodku na sumu minimálneho dôchodku. Je potrebné uviesť, že priemerný starobný dôchodok k 30. aprílu 2021 bol 500,70 EUR, zatiaľ čo minimálny dôchodok (pri zohľadnení 30 rokov poistenia) je v sume 334,30 EUR (<https://www.socpoist.sk/priemerna-vyska-vyplacanych-dochodkov--v-mesiacoach-/1600s>; <https://www.socpoist.sk/minimalny-dochodok-od-roku-2021/69148s>). Obdobne je tomu aj v prípade výsluhových dôchodkov. Ide teda o podstatný rozdiel. Navrhovaná právna úprava tak môže prekračovať rámec primeraného odňatia politicky motivovaných, neoprávnených, výhod a nadobúda charakter trestania, pričom tento pokles môže zasahovať do podstaty práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Primeranosť totiž súvisí nielen so životnou úrovňou spoločnosti ako celku, ale aj životnou úrovňou jednotlivca, výškou jeho príjmov a príspevkov do systémov sociálneho zabezpečenia. Osobitne významná je aj skutočnosť, že navrhovaná právna úprava sa nesústreďuje len na samotné osoby, ktoré vykonávali službu podľa navrhovaného zákona, ale sankcionuje aj ich rodinných príslušníkov formou prehodnocovania vdovských a vdoveckých dôchodkov a výsluhových dôchodkov. V tomto smere je potrebné uviesť, že podľa čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky majú občania Slovenskej republiky právo aj na primerané hmotné zabezpečenie pri strate živiteľa. Navrhovaná právna úprava tým, že vôbec neprihliada na doby služby určené týmto zákonom a neustanovuje ani minimálny vdovský a vdovecký dôchodok po prehodnotení, umožňuje, že pozostalým po týchto osobách budú vdovské a vdovecké dôchodky úplne odňaté. Problémom takejto formulácie právnej úpravy teda je, že jednak uplatňuje a rozširuje princíp kolektívnej viny (sankcionuje rodinných príslušníkov osôb vykonávajúcich službu podľa navrhovaného zákona za činnosť ich príbuzných bez ohľadu na to, či s ňou súhlasili a bez ohľadu na to, či takúto činnosť sami

vykonávali), a súčasne umožňuje, aby týmto bola odňatá podstata garantovaného ústavného práva (neustanovuje aspoň minimálnu výšku vdovského a vdoveckého dôchodku a výsluhového dôchodku, pod ktorú nemožno pri prehodnotení ísť). Môže byť teda v rozpore tak s Ústavou ako aj medzinárodnými zmluvami. S ohľadom na vyššie uvedené navrhujem: - upraviť navrhované znenie § 143a zákona č. 328/2002 Z. z. a § 293f zákona č. 461/2003 Z. z. tak, aby starobné a výsluhové dôchodky osôb po zohľadnení doby služby podľa navrhovaného zákona nemohli byť nižšie ako priemerný starobný a výsluhový dôchodok v predchádzajúcom roku; pokiaľ sumu priemerného starobného alebo výsluhového dôchodku nedosahovali, aby sa ďalej neznižovali; - alternatívne upraviť znenie navrhovaného zákona tak, aby sa na dobu služby pre účely posudzovania nároku na starobný a výsluhový dôchodok a výpočtu sumy prihliadalo, avšak s iným (menej výhodným) koeficientom, ako v prípade iných rokov zamestnania; - upraviť navrhované znenie zákona tak, aby sa prehodnocovanie a zohľadňovanie doby služby zosnulých osôb nevzťahovalo na vdovské a vdovecké dôchodky a vdovské výsluhové a vdovecké dôchodky ich rodinných príslušníkov, - alternatívne upraviť primeranú minimálnu hranicu, pod ktorú nemôže vdovský a vdovecký dôchodok a vdovský výsluhový a vdovecký výsluhový dôchodok klesnúť po zohľadnení doby služby upravenej návrhom zákona.

Navrhujem: - vylúčiť z navrhovaného znenia § 27a ods. 1 písm. f) zákona č. 553/2002 Z. z. „zamestnancov“, keďže navrhované znenie by mohlo nespravodlivo dopadnúť aj na pomocný personál, ktorý nečerpal významné benefity z titulu svojej funkcie (administratívni pracovníci a pracovníčky, šoféri a pod.); - precizovať navrhované znenie § 27a ods. 1 písm. g) a i) zákona č. 553/2002 Z. z. tak, aby bolo zrejmé, že sa nevzťahuje na všetkých zamestnancov ministerstiev, ale len na tých zodpovedných, ktorí boli zodpovední za riadenie vymedzených represívnych zložiek; - upraviť znenie § 27a ods. 2 zákona č. 553/2002 Z. z., aby umožnilo individuálne skúmať, či osoba v zákonom vymedzenej funkcii/povolani, skutočne aktívne presadzovala totalitný režim a či z výkonu svojej funkcie poberala neprimerané benefity; - upraviť znenie § 27b ods. 2 písm. a) až c) zákona č. 553/2002 Z. z. tak, aby umožnili lepšie (vo väčšom rozsahu) zohľadniť individuálnu situáciu osôb, na ktorých právna úprava dopadá, ich celkový život a aj historické, spoločenské či iné zásluhy. Návrh zákona vkladá do aktuálneho znenia zákona č. 553/2002 Z. z. ustanovenie § 27a ods. 1 a 2 vymedzujúce obdobie služby pre účely odoberania neoprávnených benefitov v oblasti sociálneho zabezpečenia. Zatiaľ čo vymedzenie niektorých funkcionárov je pomerne jasné (ide o vedúcich funkcionárov totalitného režimu a represívnych zložiek udržiavajúcich tento režim), iné sú nastavené pomerne široko. Opakovane uvádzam, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva je možné vyvodiť, že zákonodarca by sa pri prijímaní takýchto právnych úprav mal riadiť zásadou nevyhnutnosti, teda aby postihol len také osoby, ktoré z titulu funkcie požívali neoprávnené, politicky motivované výhody, avšak mal by sa zdržať uplatňovania princípu kolektívnej viny (rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva o veci Cichopek proti Poľsku zo dňa 14. mája 2013, sťažnosť č. 15189/10, ods. 136 až 138, 146; vo veci Lessing a Reichelt proti Nemecku zo dňa 16. októbra 2012, sťažnosti č. 49646/10 a č. 3365/11, ods. 29 a 30 a iné). Osobitne v tomto smere upozorňujem na navrhované znenie § 27a ods. 1 písm. f) zákona č. 553/2002 Z. z., ktoré dopadá na nielen všetkých členov Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a Slovenska (vrcholové funkcie totalitného režimu), ale aj na všetkých jeho zamestnancov. Teda dopadá aj na administratívny a podporný personál (sekretárky, sekretárov, zapisovateľky a zapisovateľov, šoférov a pod.). Nie je pritom žiadnym spôsobom preukázané,

že by títo zamestnanci z titulu svojho zamestnania na strane príjmov požívali neoprávnené benefity, pričom títo neboli zvýhodnení ani formou príspevkov či príplatkov k starobným dôchodkom a pod. Práve naopak, spadali do všeobecného systému sociálneho zabezpečenia ako ďalší civilní zamestnanci. Zaradiť činnosť týchto osôb do obdobia služby (na rozdiel od sudcov či prokurátorov aktívne presadzujúcich totalitný režim), môže byť posúdené ako prekračujúce hranice nevyhnutnosti a uplatňujúce princíp kolektívnej viny. Poukazujem tiež na skutočnosť, že navrhované znenie § 27a ods. 1 písm. g) zákona č. 553/2002 Z. z. je na mieste precizovať, keďže z neho nie je zrejmé, či sa za obdobie služby bude považovať celková doba zamestnania všetkých zamestnancov tam uvedených ministerstiev, alebo len tých, ktorí zodpovedali za zložku Štátnej bezpečnosti. Rovnako nie je zrejmé, kto sú zamestnanci právnych predchodcov orgánov uvedených v § 27a ods. 1 písm. g) a h) zákona č. 553/2002 Z. z., ktorých má obsiahnuť § 27a ods. 1 písm. i), keďže v navrhovanom znení § 27a ods. 1 písm. g) a h) sú uvedené všetky súdové názvy tam uvedených štátnych orgánov. Vo vzťahu k navrhovanému zneniu § 27a ods. 2 zákona č. 553/2002 Z. z. považujem za potrebné uviesť, že podľa dôvodovej správy má toto len deklaratórny charakter. Inými slovami pri uplatňovaní redukčných mechanizmov k dôchodkom dotknutých zamestnancov sa má skúmať len existencia sporného obdobia služby, nie však to, či dotknutí zamestnanci naozaj aktívne presadzovali totalitný režim alebo či z toho zamestnania požívali neoprávnené výhody. V tomto smere považujem za vhodné poukázať na rozhodovacia činnosť okolitých ústavných súdov, ktoré takýto prístup považovali za neprípustný (vo veci Lessing a Reichelt proti Nemecku zo dňa 16. októbra 2012, sťažnosti č. 49646/10 a č. 3365/11, ods. 19 a 20 či vo veci Schwengel proti Nemecku zo dňa 3. februára 2000, sťažnosť č. 52442/99). Navrhovaný § 27b ods. 2 písm. a) až c) zákona č. 553/2002 Z. z. upravujú obdobia, ktoré nebudú sankcionované ako obdobia služby podľa § 27a. Tieto ustanovenia však sú pomerne reštriktívne (umožňujú nezapočítavať len obdobia, kedy osoba dlhodobejšie vykonávala činnosť proti režimu, alebo jednorazovo pomohla bojovníkom proti totalitnému režimu najviac však do 5 rokov) a neumožňujú náležite vyvážiť skutočnosť, či činy, skutky a celkovo život osôb, na ktoré navrhnutá právna úprava dopadá, môžu byť pomerne zložité. Paradoxom tejto situácie je, že aj osoby, ktoré sú historicky vnímané pozitívne (napr. Alexander Dubček) by podľa takejto právnej úpravy mali byť z hľadiska ich celého profesného života odsúdené a ich dôchodok znížený na minimálny dôchodok. S ohľadom na vyššie uvedené navrhujem: - vylúčiť z navrhovaného znenia § 27a ods. 1 písm. f) zákona č. 553/2002 Z. z. „zamestnancov“, keďže navrhované znenie by mohlo nespravodlivo dopadnúť aj na pomocný personál, ktorý nečerpal významné benefity z titulu svojej funkcie (administratívni pracovníci a pracovníčky, šoféri a pod.); - precizovať navrhované znenie § 27a ods. 1 písm. g) a i) zákona č. 553/2002 Z. z. tak, aby bolo zrejmé, že sa nevzťahuje na všetkých zamestnancov ministerstiev, ale len na tých zodpovedných, ktorí boli zodpovední za riadenie vymedzených represívnych zložiek; - upraviť znenie § 27a ods. 2 zákona č. 553/2002 Z. z., aby umožnilo individuálne skúmať, či osoba v zákonom vymedzenej funkcii/povolani, skutočne aktívne presadzovala totalitný režim a či z výkonu svojej funkcie poberala neprimerané benefity; - upraviť znenie § 27b ods. 2 písm. a) až c) zákona č. 553/2002 Z. z. tak, aby umožnili lepšie (vo väčšom rozsahu) zohľadniť individuálnu situáciu osôb, na ktorých právna úprava dopadá, ich celkový život a aj historické, spoločenské či iné zásluhy.

Navrhujem prehodnotiť tento návrh zákona, vypracovať podrobnú analýzu priemerných plátov vo funkciách, na ktoré má táto právna úprava dopadať a ich porovnania s priemernými plátmi v hospodárstve štátu v danom čase, rovnako aj analýzu sumy dôchodkov funkcionárov,

na ktorých táto právna úprava dopadá a jej porovnanie s priemernými dôchodkami a v nadväznosti na tieto skutočnosti upraviť návrh zákona tak, aby postihoval len osoby, ktoré svojím pôsobením vo vymedzených funkciách získali a naďalej požívajú neoprávnené benefity v oblasti sociálneho zabezpečenia, a to aj v reflexii na časový aspekt súvisiaci s plynutím času od pádu totalitného režimu. Na úvod k tejto pripomienke považujem za potrebné uviesť, že akceptujem a rešpektujem legitímny cieľ, ktorý sleduje predložený návrh zákon spočívajúci vo vyrovnaní sa s krivdami páchanými v totalitnom režime, ktorý na území Slovenskej republiky panoval pred rokom 1989. A to aj formou odňatia neprimeraných benefitov, ktoré získavali funkcionári minulého režimu v oblasti sociálneho zabezpečenia z politických dôvodov (rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva o veci Cichopek proti Poľsku zo dňa 14. mája 2013, sťažnosť č. 15189/10, ods. 138 a 142; vo veci Lessing a Reichelt proti Nemecku zo dňa 16. októbra 2012, sťažnosti č. 49646/10 a č. 3365/11, ods. 29; vo veci Schwengel proti Nemecku zo dňa 3. februára 2000, sťažnosť č. 52442/99; vo veci Domalewski proti Poľsku zo dňa 15. júna 1999, sťažnosť č. 34610/97 a iné). Na druhej strane však považujem za potrebné, ako verejná ochrankyňa práv, upozorniť, že takýto postup na to, aby mohol byť z ústavného ako aj medzinárodnoprávného hľadiska udržateľný, musí byť primeraný a vychádzať z náležite zistenej reality (rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva o veci Cichopek proti Poľsku zo dňa 14. mája 2013, sťažnosť č. 15189/10, ods. 136 až 138, 146). Nastolovanie spravodlivosti odnímaním neoprávnených benefitov v oblasti sociálneho zabezpečenia nemôže presahovať medze primeranosti, zákazu uplatňovania kolektívnej viny a pod. V tomto smere poukazujem na skutočnosť, že predkladaná právna úprava a jej dôvodová správa neprináša analýzu právneho a ani skutkového stavu či už v minulosti alebo dnes (priemerné príjmy, nastavenie dôchodkových systémov v minulosti, valorizácia, reflexia odoberania príplatkov k starobným dôchodkom v minulosti a pod.), na základe ktorej by bolo možné dospieť k záveru, či osoby, na ktoré navrhovaná právna úprava dopadá, naozaj poberajú nadpriemerné starobné dôchodky, vdovské a vdovecké dôchodky, či mali v minulosti nadpriemerné príjmy z titulu výkonu politických funkcií, resp. funkcií aktívne presadzujúcich totalitný režim, a teda je legitímne im takéto neoprávnené benefity odobrať. Takáto analýza je nevyhnutná aj z toho dôvodu, že skupiny osôb, na ktoré sa predkladaná právna úprava vzťahuje, pracovali v rôznych zložkách a na rôznych pozíciách, preto sa starobné dôchodky vypočítavali rôzne. V tomto smere je relevantné, osobitne pri civilných zamestnancoch pracujúcich v rámci pozícií vymedzených predkladaným návrhom zákona, že ich príjmy boli výrazne krátené na účely výpočtu starobného dôchodku, ak sa vypočítavali podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“). Podľa § 12 ods. 6 zákona o sociálnom zabezpečení sa starobný dôchodok vypočítaval v celosti len z príjmu do sumy 2 500 Kčs, zo sumy nad 2 500 Kčs do 6 000 Kčs sa započítavala jedna tretina a zo sumy nad 6 000 Kčs do 10 000 Kčs jedna desatina. Na sumy nad 10 000 Kčs sa neprihliadalo. Konečnú výšku dôchodku tiež ovplyvňovali aj pracovné kategórie (§ 14 a nasl. zákona o sociálnom zabezpečení) a nastavený spôsob výpočtu dôchodku, prípadne rôzne príplatky. Právna úprava pritom zakotvovala aj hranice najvyššej výmery starobných dôchodkov (§ 24 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení). Rovnako starobné dôchodky príslušníkov ozbrojených zborov boli obdobne limitované najvyššími výškami (§ 133 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení). Zvyšovanie sociálneho zabezpečenia funkcionárov slúžiacich totalitnému režimu bolo realizované najmä prostredníctvom rôznych príplatkov (napr. príspevkov za službu podľa § 110 zákona č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov

Zboru národnej bezpečnosti), ktoré boli často po páde totalitného režimu dotknutým osobám odňaté (napr. odňatie príspevku za službu, odchodného, platového vyrovnania niektorým príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti, osobitne príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti zaradených do zložky Štátnej bezpečnosti - § 114a ods. 1 až 3 zákona č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti). Je pravdou, že relevantné sú v tomto smere aj neskoršie úpravy spojené s aplikáciou § 293k a § 293ds zákona o sociálnom poistení, avšak navrhovaná právna úprava neposkytuje žiadne dáta, na základe ktorých by bolo možné porovnať dôchodky funkcionárov, ktorí majú byť zasiahnutí predmetným návrhom zákona a iných osôb v porovnateľnom veku. S ohľadom na vyššie uvedené nie je zrejmé, či predložená právna úprava bude dopadať len na osoby, ktoré skutočne požívajú politicky motivované benefity v rámci sociálneho zabezpečenia v starobe z dôvodu výkonu funkcií pre totalitný režim, prípadne postihne aj osoby, ktoré takéto benefity nepožívajú. Takáto právna úprava by potom, s ohľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj súvisiacu judikatúru ústavných súdov okolitých krajín, mohla byť potenciálne v rozpore so záväzkami Slovenskej republiky obsiahnutými v Ústave, ako aj v medzinárodných ľudskoprávných dohovorochoch. Súčasne považujem za potrebné poukázať na skutočnosť, že predmetná právna úprava je do Národnej rady Slovenskej republiky predkladaná takmer 32 rokov od pádu totalitného režimu. V tomto smere Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že aj časový moment prijatia takejto právnej úpravy je relevantný, pričom zváženie tohto aspektu je v prvom rade na vnútroštátnych orgánoch (rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva o veci Cichopek proti Poľsku zo dňa 14. mája 2013, sťažnosť č. 15189/10, ods. 143, 144 a 147). Predložený návrh zákona a ani dôvodová správa nepredkladajú zásadnejšie argumenty, prečo je namieste práve v tomto období prijať takýto, pomerne prísny zásah do práva na sociálne zabezpečenie starších osôb, keď podstatná časť hlavných funkcionárov bývalého režimu, na ktorých táto právna úprava cieľi, už dnes nežije. S ohľadom na vyššie uvedené navrhujem prehodnotiť tento návrh zákona, vypracovať podrobnú analýzu priemerných platov vo funkciách, na ktoré má táto právna úprava dopadať, a ich porovnanie s priemernými platmi v hospodárstve štátu v danom čase, rovnako aj analýzu sumy dôchodkov funkcionárov, na ktorých táto právna úprava dopadá a jej porovnanie s priemernými dôchodkami a v nadväznosti na tieto skutočnosti upraviť návrh zákona tak, aby postihoval len osoby, ktoré svojim pôsobením vo vymedzených funkciách získali a naďalej požívajú neoprávnené benefity v oblasti sociálneho zabezpečenia, a to aj v reflexii na časový aspekt súvisiaci s plynutím času od pádu totalitného režimu.